

על קולקטיב אימפקט והמגזר העסקי

השתתפות **מגזר עסקי במהלכי 'קולקטיב אימפקט'** מזמנת לו ולמגזרים האחרים מצב חדש – מאתגר ומבטיח מכמה סיבות:

- 'קולקטיב אימפקט', כשמו כן הוא **פעולה קולקטיבית** של ריבוי שחקנים – גם ממגזרים אחרים, וגם מתוך המגזר העסקי עצמו. שותפות רב-מגזרית זו מפגישה בין שפות מגזריות מגוונות: תפיסות עולם, אינטרסים וצרכים, טרמינולוגיות וציפיות, קצב עבודה ומחויבויות. גם 'בתוך המגזר', הפעולה המשותפת מפגישה את העסק האחד עם עסקים נוספים, חלקם דומים, חלקם שונים וחלקם אפילו מתחרים.
- ל'קולקטיב אימפקט' יש מסגרות עבודה ומנגנונים מוגדרים בהם אפשר וצריך לקחת חלק. מדובר במהלך דינמי, אינטנסיבי וחיוני שמכוון לחולל השפעה. המשמעות היא, שכלל המגזרים צריכים לפעול במשותף לטובת מטרת המיזם על אף ובזכות השונות ביניהם, המיזם מחויב לפתח דרכי עבודה מיטביות עם המגזר העסקי.

ארגז כלים זה נבנה במיוחד על ידי שיתופים וציונות 2000, כדי לסייע בהתמודדות מיטבית עם האתגרים הללו, באופן שיאפשר גם את מינוף ההזדמנויות הכרוכות בהם.

'ציונות 2000', עמותה הפועלת למעלה מ-25 שנה להטמעת אחריות חברתית בקרב המגזר העסקי ובקידום מעורבותו במהלכים חברתיים כלכליים לפתרון בעיות חברתיות. פעילותה כוללת ליווי מקצועי למאות עסקים ופיתוח ויישום של תוכניות עם מגוון שותפים ממגזרים שונים. בעשור האחרון, העמותה מתמקדת בגיבוש והטמעת תפיסת האחריות בליבה, דרך יצירת השפעה בתחומי הרכש, התעסוקה, והמוצרים/שירותים, על בסיס הידע, הניסיון, המשאבים והעוצמה של המגזר העסקי.

ארגון 'שיתופים', בית לקולקטיב אימפקט בישראל, משמש כארגון השדרה של שלוש יוזמות קולקטיב אימפקט הפועלות בשלוש זירות שונות:

- **יוזמת TOP15 להרחבת מעגל המצוינות בתחום החינוך המדעי-טכנולוגי**
- **יוזמת 'קווים אדומים – השותפות למניעת אלימות בזוגיות'**
- **היוזמה לצמצום הבדידות ושיפור איכות החיים בזיקנה**

עסקים בקולקטיב אימפקט על חשיבותו ומקומו של המגזר העסקי במהלכים משותפים

ארגז הכלים שלפניך נועד לסייע בשילוב מיטבי של חברות עסקיות ביוזמות קולקטיב אימפקט בפרט, ובקידום מהלכים חברתיים בכלל. הארגז מציע עקרונות פעולה וכלים לעבודה מיטבית עם עסקים. הוא מיועד בראש ובראשונה לשימוש ארגון השדרה ביוזמות קולקטיב אימפקט, אך יש ביכולתו לסייע לכל ארגון וגוף חברתי המעוניין לבנות שותפות עם עסקים.

הארגז הוא אוסף חומרים מתפתח, המבוסס על שלושה מקורות: התנסות הלכה למעשה בשילוב עסקים ביוזמות הקולקטיב אימפקט ב'שיתופים'; הניסיון רב השנים של 'ציונות 2000' בעבודה עם מגזר עסקי במגוון נושאים חברתיים-כלכליים; וכן, ידע אקדמי ומעשי מישראל ומהעולם, שנאסף על ידי שני הארגונים.

מיהו המגזר העסקי בישראל? כמה מאפיינים¹

ב-2020 רשומים בישראל כ-500,000 עסקים. 99% הם עסקים זעירים, קטנים ובינוניים עם עד 100 מועסקים.

כ-500 עסקים (1%), הם עסקים גדולים ואף ענקיים.

סך כל המגזר העסקי מעסיק כ-3 מיליון איש, 40% מהם מועסקים בחברות הגדולות.

קיימת שונות גדולה בתוך המגזר העסקי מבחינת המיקום הגיאוגרפי, גודל, ותק, פעילות בינלאומית או מקומית, מידת רווחיות, מבנה ארגוני, תחום הפעילות של החברה ונכסיה השונים.

כמן כן, קיימת שונות רבה ברמת הבשלות שיש לעסקים ביחס לתפיסת האחריות החברתית שלהם: מפילנתרופיה אלטראיסטית, דרך 'קשרי קהילה' בהקשר מקומי, לתפיסה ניהולית כוללת של 'אחריות תאגידית' וקיימות². חברות הפועלות מתוך תפיסה זו, כוללות לצד שיקולים עסקיים גם שיקולים וערכים חברתיים וסביבתיים, ופועלות באופן יזום ווולונטרי גם מעבר לנדרש מהם על פי חוק (Beyond compliance).

'אחריות בליבה' הוא מודל העבודה של ציונות 2000 המבוסס על ההבנה שעסקים צריכים לפעול באופן אחראי ואתי גם בתחומי הליבה של העסק בדגש על האופן בו הארגון מעסיק העסקה מגוונת, רוכש מספקים מגוונים, ומייצר מוצרים ושירותים עבור אוכלוסיות מגוונות.

התפתחות התפיסה החברתית של עסקים מובילה גם להעמקת מעורבותם בשיתופי פעולה עם שחקנים חדשים לטובת שותפויות רב-מגזריות, להתמודדות עם בעיות חברתיות מורכבות.³

1. משרד הכלכלה והתעשייה, (2020). דוח תקופתי מצב העסקים הקטנים והבינוניים בישראל.
2. אבו, ע. (2013). אחריות חברתית בארגונים עסקיים: בחינת הקשר בין מרכיבי ליבה והיקף של אחריות חברתית ודפוסי הכלת אחריות חברתית בפירמות ציבוריות בישראל. באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון.
3. שיתופים, (2021) פעולה משותפת רב-מגזרית: מגמות, מאפיינים ועקרונות פעולה.

לעסקים המצטרפים למהלכי קולקטיב אימפקט ושותפויות חברתיות בכלל יש מניעים, מעגלי השפעה ורמות מעורבות שונים:

1. עסקים שזירת הפעילות שלהם היא בשדה הבעיה החברתית

מייצרים מוצרים הקשורים לתחום ו/או פועלים למול קהל היעד שיוזמת הקולקטיב אימפקט מבקשת לשפר את מצבו.

לדוגמה: עסק המייצר עזרים לתקשורת כמענה לבדידות, יתאים להשתלב ביוזמת 'איכות חיים ובדידות בזיקנה'.

2. עסקים המשפיעים או מושפעים מאחד ההיבטים בהם עוסקת היוזמה

לדוגמה: במסגרת יוזמת TOP15, היוזמה תשפיע ישירות על ההון התעסוקתי העתידי של חברות בתחום הטכנולוגי.

3. עסקים שהרימו דגל חברתי, או בוחרים להזדהות עם מאבק חברתי מסוים, כחלק מתפיסת האחריות התאגידית שלהם

לדוגמה: ארגונים שמקדמים סוגיות חברתיות בנושא נשים ימצאו ענין בחיבור ליוזמה לצמצום אלימות במערכות זוגיות.

שילוב מגזר עסקי בתהליכים חברתיים בכלל ובקולקטיב אימפקט בפרט, מוסיף ליוזמה נקודות מבט ודרכי פעולה מגוונות לקידום פתרונות ומענים חדשניים לבעיות מורכבות. השילוב של העסקים ביוזמה מחזק אותה בנכסים ייחודיים למגזר עסקי: ידע, טכנולוגיה, רשת קשרים, הון אנושי ייחודי, תרבות ניהולית, משאבים כספיים, זירות השפעה, מעגלי עובדים ולקוחות ועוד (ראו הרחבה בכלי רתימה של עסקים).

למי מיועד ארגז הכלים?

ארגוני שדרה ומובילים/ות של מהלכים משותפים

מנחים/ות, יועצים/ות ואחרים/ות מהקהילה המקצועית המקדמים שותפות רב-מגזרית

ארגונים וגופים המעורבים ביוזמות קולקטיב אימפקט

כל מי שרוצה להוביל מהלך רב-מגזרי לשינוי מערכת, ו/או רוצה להבין מה נדרש על מנת להוביל מהלך מסוג זה, לרבות כלים יישומיים והמלצות לפעולה

שלב התכנון, הרתימה ובניית סדר יום משותף ביוזמת קולקטיב אימפקט

ארגז הכלים אמנם בנוי על פי שלבי החיים של יוזמת 'קולקטיב אימפקט', אך עקרונות העבודה שלו רלוונטיים לאורך כל הפעילות, באופנים ובעוצמות משתנות. בכל שלב נתייחס לפעולות הנדרשות ונציג עקרונות עבודה מנחים, כלים מעשיים והמלצות.

רגע לפני שמתחילים...

המלצתנו היא לענות בכנות על השאלות הבאות:

לשם מה אני מבקש לשלב עסקים ביוזמה החברתית שלנו?

מה יחשב הצלחה מבחינתנו בשילוב מגזר עסקי?

מהן התועלות והמחירים עבורי ועבור העסקים שינבעו מהשתלבות שלהם ביוזמה שלנו?

מה כולל ארגז הכלים?

כל מה שנדרש כדי לשלב עסקים במהלכים משותפים, בדגש על תקופת החיים הראשונה של יוזמת קולקטיב אימפקט - כלומר שלבי התכנון, הרתימה וגיבוש סדר היום המשותף.

1 כלי לרתימה של עסקים

2 כלי מיפוי של בעלי עניין מהמגזר העסקי

3 כלי התמודדות עם חששות של עסקים מהצטרפות ליוזמת 'קולקטיב אימפקט'

4 כלי לניהול מתחים בתוך המגזר העסקי ובינו לבין מגזרים אחרים